

SPRAWOZDANIE

KIEROWNICTWA UZUPEŁN. SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ

Z JEZYKIEM WYKŁADOWYM POLSKIM

W ORŁOWEJ

ZA ROK SZKOLNY 1912/13.

1913.

Nakładem Uzupełn. szkoły przemysłowej polskiej w Orłowej.

Drukarnia Tow. Domu Narod. [P. Mitregil] w Ciaszynie.

Wiosna i lato 1913!

Najnowszy krój angielski. Ubrania marynarkowe, zakietowe, salonowe, zarzutki wiosenne, kamizelki jedwabne i letnie białe, ubrania sportowe i płaszcze do podróży, wykonuje wzorowo i szybko Pracownia krawiecka

Jana Santariusza w Orłowej
na Obrokach l. 411.

Dla Pp. studentów znaczny rabat!

Tylko dla Pań!

Najmodniejsze kapelusze damskie w najróżniejszych, najśliczniejszych formach, z kwiatami najróżnorodniejszymi we wielkiej ilości do nabycia

----- u -----

Albina Chamrada
pod kometą
w Orłowej
w domu p.
Marka

**Nowości
1913.**

Przybory dla szwaczek.

Materiały na kostiumy dla Pań.

KAROL WAŁOWY.

kaflarz w Orłowej, powyżej klasztoru

wykonuje wszelkie prace w zakres tego rodzaju wchodzące jakoto: stawianie pieców kaflowych, figury do upiększenia ogrodów i t. p. Wykonanie staranne. Ceny umiarkowane.

Prawieślanie

Wzrost i rozwój sektora przemysłowego
polskiej na tle i na otoczeniu

z 1942/15

Pierwszy dom towarowy i pracownia krawiecka

A. Schneider

w Orłowej w domu własnym

poleca i ma na składzie ubiory gotowe dla panów i chłopców, kapelusze, bieliznę, krawatki i t. p.

Ubiory według miary na zamówienia wykonuje się najstaranniej i po cenach umiarkowanych.

NATAN BETTER

Kupiec w Orłowej we własnym domu przy ulicy Głównej poleca swój wielki skład towarów korzennych, delikatesów, owoców południowych, codziennie palonej świeżo kawy, herbaty rosyjskiej i angielskiej, likierów polskich Baczewskiego ze Lwowa, Jamaika-Rumu, francuskiego koniaku, wina węgierskiego i austriackiego, Champan, Malaga, Madeira, Chery i Lacrima-Christi, Krakowskich wędlin, Praskiej szynki. Piwa w butelkach Karwińskie, Żywiecki Porter, Strassmańskie cesarskie i Export z robotniczego browaru w Radwanicach, c. k. Tytoniu specjalnego, znaczków pocztowych i kart do grania.

Towar doborowy.

Ceny umiarkowane.

Marya Mertowa

Magazyn towarów blawatnych i konfekeji dziecięcej

Orłowa, dom własny, naprzeciw szpitala,

poleca na każdą porę roku: Nowości na suknie damskie, wełny, jedwabie, flanele, barehany, płótna, batysty, kretony i t. p.

Wszelkie przybory do krawieczyny, haftowania i wyszywania — odbite wzory monoqramów i kwiatów.

Męska i damska bielizna w wielkim wyborze, laski, kołnierze, krawatki i wszelkiego rodzaju galanterya.

Jedyny w Orłowej magazyn kapeluszy damskich i bogaty wybór ozdób do ubierania kapeluszy.

Skład firanek, kap na łóżka, chodników i dywanów.

Filia w Domu robotniczym.

EMIL BYSTRON

rzeźnik i wędliniarz w Orłowej, Międzyłasy poleca zawsze świeże mięso, kielbasy, salcesony, kielbaski własnego wyrobu. Olsługa solidna. Ceny tańsze niż wszędzie!

Pracownia krawiecka.

Rudolfa Welschara

w Orłowej, poleca się Szan. Publiczności do wykonania eleganckich trwałych ubrań męskich wszelkiego rodzaju.

Modny, gustowny krój zawsze według najnowszych żurnali angielskich.

Wzorowa obsługa. Ceny umiarkowane.

Barwa do podłóg szybko schnąca, sucha i tarta w różnych kolorach, lakiery, pokosty, proszek do bronzowania i złocenia, szczotki do bielienia, froterowania podłóg, pędzle i wszelkie tego rodzaju towary i przybory dla Panów malarzy i pokostników są tanio do nabycia w firmie **Józef Marek w Orłowej**, droguerya i skład materiałów malarskich.

Wielka parowa palarnia kawy. Telefon Nr. 65.

Największy skład na okolicę nawozów sztucznych, wapna i cementu!

Zanim wstąpisz do

KINO-TEATRU w Orłowej —

dobrze jest zaopatrzyć się dla orzeźwienia w kilka wybornych pomarańcz, jabłek, pomadek, czekolad — fig i innych owoców, które zawsze i tanio w najlepszym gatunku ma na składzie firma **Józef Lubiński w Orłowej** — naprzeciw Domu robotniczego.

WEDLINY wszelkiego rodzaju i pierwszorzędnej jakości, które dorównują w zupełności tego rodzaju sprowadzanym z Galicyi i Czech poleca w wielkim wyborze

ADOLF STEUER w Orłowej (dom własny)

Wielki wyrąb mięsa wołowego — wieprzowego i cielecego. Obsługa rzetelna. Lokal czysto i schludnie urządzone. Ceny najtańsze.

Znana od lat

pracownia obuwia **Karola Möhwalda w Orłowej**, poleca się P. T. Publiczności w miejscu i okolicy. Wykonuje wszelkie zamówienia podług najnowszych fasonów mocno i trwale i jest w stanie zadowolić wszelkie wymagania Szanownych odbiorców.

Dla Pp. Studentów pewien rabat.

100345

ref. w L. B. 1913

SPRAWOZDANIE

KIEROWNICTWA UZUPEŁN. SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ

Z JĘZYKIEM WYKŁADOWYM POLSKIM

W ORŁOWEJ

ZA ROK SZKOLNY 1912|13.

1913.

Nakładem Uzupełn. szkoły przemysłowej polskiej w Orłowej.

Drukarnia Tow. Domu Narod. [P. Między] w Cieszyńcu.

02-326

SPIS RZECZY.

	str
I. objaśnienie z par. 38a ust. przem.	3
II Rzemiosło a nauka	4
III. Kronika szkoły	6
IV. Wydział szkolny	9
V. Skład grona nauczycielskiego	11
VI. Rozdział przedmiotów i godzin szkolnych	12
VII. Statystyka uczniów i uczenie	12
VIII. Klasyfikacja uczniów i uczenie	14
IX. Zestawienie kosztów utrzymania szkoły i pokrycia na r. kal. 1912	17
X. Spis uczniów i uczenie	18
XI. Obwieszczenie	22

I.

§ 38a

ustawy przemysłowej z dnia 16. sierpnia 1907. Dz. u. p. Nr. 199.

Paragraf powyższy ma na celu ochronę rzemieślników przed konkurencją ze strony kupców.

Wedle brzmienia paragrafu 38a nie mogą kupcy wyrabiać, przerabiać, ani też naprawiać wyrobów przemysłowych. Mogą oni na swych towarach uskuteczniać jedynie takie zmiany, które mają na celu wyłącznie tylko dostosowanie towarów do potrzeb kupującego dla umożliwienia zbytu n. p. krajanie towaru na mniejsze części w miarę potrzeby odbiorey.

Kupcy mogą przyjmować zamówienia na te towary, które wolno im sprzedawać wedle ich karty przemysłowej; wolno im też brać miarę na te towary, lecz pod tym warunkiem, że zamówienia poruczą samoistnym rzemieślnikom lub fabrykantom. Kupiec może także przyjmować dostarczone poprzednio przez siebie towary do naprawy, lecz wykonanie naprawy musi być powierzone samoistnemu rzemieślnikowi lub fabrykantowi.

Wyjątek stanowi obuwie i odzież męska, damska i dziecienna. Kupcowi wolno brać miarę na powyższe części odzieży, tylko w celu wyszukania żądanych wyrobów w swoim składzie. Powyższe ograniczenia nie stosuje się atoli do tych kupców, którzy już w dniu 1. stycznia 1907 trudnili się poważnie sprzedażą obuwia i odzieży, lecz i ci kupcy muszą wykonanie zamówienia wedle pobranej miary oddać samoistnym rzemieślnikom lub fabryce. Natomiast nie wolno żadnemu kupcowi przyjmować zleceń na naprawy obuwia lub odzieży.

II.

Rzemiosło a nauka.

Rzemiosło wymaga nauki i to nauki wielostronnej. Główną częścią nauki rzemiosła jest nauka zawodowa we warsztacie. Nie wolno nam jednak zapomnieć, że w równej mierze jest potrzebną rzemieślnikowi teoretyczna nauka szkolna. Dzisiaj rozumie już wiele rzemieślników, że poza nauką warsztatową musi się rzemieślnik kształcić i to nawet bardzo wiele w rysunku artystycznym i zawodowym. Rozchodzi się bowiem nie tylko o to, aby rzemieślnik umiał zrobić zamówiony przedmiot wedle przedłożonego mu rysunku, lub też by był w stanie do żądanej oferty dołączyć rysunek, lecz pożądanem jest przede wszystkim, by rzemieślnik miał wyrobiony smak i zmysł artystyczny, by wyroby jego były piękne i gustowne, dalej rozchodzi się o to, by przy pomocy rysunku dać rzemieślnikowi możność zapoznania się z wyrobami i sposobami wyrobów, jakich we warsztacie nie miał sposobności widzieć i nauczyć się. Jak dalece kształci rzemieślnika rysunek zawodowy, najlepszym dowodem tego jest odbyty właśnie w Orłowej kurs krawiecki. Każdy może przekonać się naocznie, że wyroby tych majstrów, którzy w kursie brali udział, są po ukończeniu kursu bez porównania dokładniejsze i piękniejsze.

Nie można też stracić z oczu tego, że każdy rzemieślnik zmuszonym jest wykonywać cały szereg czynności kupieckich, a więc: zakupno surowca, sprzedaż wyrobów gotowych, obliczanie i kalkulacja surowca i cen sprzedaży wyrobów, dalej musi też rzemieślnik zapisywać skredytowane dostawy i pobrane na kredyt materiały, musi pisać zamówienia, wystawiać rachunki, wysyłać upomnienia, przedkładać oferty i wogóle wygotowywać wiele pism handlowo-przemysłowych. Rzemieślnik musi umieć wykonać wszystkie te czynności szybko i należyście, gdyż inaczej narażonym bywa często na dotkliwe straty. Widzimy zatem, że poza nauką warsztatową i poza zawodową znajomością wyrobu produktów ręcznych potrzebna jest rzemieślnikowi nauka rysunków

artystycznych i zawodowych i kalkulacyi kupieckiej, nauka buchalteryi czyli prowadzenia ksiąg przemysłowych oraz nauka stylistyki czyli układania pism przemysłowo-handlowych w połączeniu z wiadomościami z ustawy przemysłowej.

Powyższych wiadomości nabywa młodzież rękodzielniczą w Uzupełniających szkołach przemysłowych. Czeladnicy zaś i majstrowie uzupełniają swę wiadomości z przedmiotów powyższych na specjalnych kursach zawodowych.

Uzupełniające szkoły przemysłowe i kursa zawodowe mają służyć rzemiosłu a społeczeństwołoży na nie znaczne sumy pieniężne. Szkoły te i kursa zasługują zatem na szczere i pełne poparcie rzemieślników, do czego powołani są w pierwszym rzędzie majstrowie, a mianowicie powinni oni posyłać swoich uczniów regularnie do szkoły uzupełniającej, przykazywać im dobre zachowywanie się w szkole i kontrolować uczęszczanie uczniów do szkoły. Bez tej pomocy majstrów nie będzie szkoła w stanie spełnić należycie swego zadania, Czas spędzony przez ucznia w szkole, nie jest stracony ani dla majstra ani dla ucznia, gdyż uczeń, poduczywszy się w szkole, będzie z tem większem zamięłowaniem i z większem poważaniem dla swego zawodu pracował, a co najważniejsza, będzie szybsze czynił postępy także i w nauce warsztatowej i prędzej stanie się majstrowi pomocnym w pracy.

Szkoła musi być poparta także i przez uczniów. Nawet i najlepsza szkoła nie wyuczy ucznia wiele, gdy tenże jest leniwym, nieposłusznym lub gdy nie ma zamięłowania do zawodu swego, lecz tu musi młodzież pamiętać, że jej przyszłość, jej dola i niedola, zależną jest w wielkiej mierze od tego, ile ona wyuczy się we warsztacie i w szkole. Uczeń ma być w szkole posłusznym, uważnym i pilnym!

W końcu niechaj nam będzie wolno zwrócić uwagę na dobrodziejstwo korzystania ze szkoły o macierzyńskim języku wykładowym polskim. Czas do nauki w szkole uzupełniającej przemysłowej jest bardzo krótki, bo tylko po kilka godzin tygodniowo przez 7 miesięcy rocznie. W tym krótkim czasie musi się nauczyć młodzież bardzo wiele różnych potrzebnych zawodowych wiadomości, musimy atoli pamiętać,

że jedynie w języku macierzyńskim można naukę poprowadzić prędko i skutecznie. Sprawa języka wykładowego w szkole nie jest sprawa o język, ale sprawą „na język“! Z tego powodu polscy uczniowie powinni uczęszczać tylko do polskiej szkoły!

III.

Kronika szkoły.

W dalszym ciągu kroniki szkoły naszej przypominamy, iż na zakończenie roku szkolnego 1911-12 urządziliśmy w dniach 12 i 13 maja publiczną wystawę szkolną. Na otwarciu wystawy przybył także c. k. starosta frysztacki W. Pan Józef rycerz Jaxa-Bobowski, który wyraził się z uznaniem o wynikach pracy szkolnej.

W dniach 26. i 27. maja 1912 urządzono dla uczniów i uczenie klasy II. wycieczkę do Krakowa i do Wieliczki. Przy zwiedzaniu zabytków historycznych zwracali wycieczkowcy szczególną uwagę na stronę artystyczną i techniczną wspaniałych pamiątek naszego dawnego rękodziela i sztuki. Wycieczka ta przyniosła młodzieży naszej wiele korzyści zawodowych, zwłaszcza, że zwiedzano także niektóre zakłady przemysłowe.

Na rok 1912-13 zapisało się 104 uczniów i uczenie, jednakże w ciągu roku szkolnego z powodu przesilenia w przemyśle, wywołanego wojną bałkańską, spadła liczba uczniów na 95.

W myśl projektów z roku poprzedniego otwarto klasę III. Zapisało się do niej na razie wprowadzić tylko 10 uczniów, lecz liczba ta zapewne wzrastać będzie rokrocznie, zważywszy, że klasa III. daje młodzieży znakomitą sposobność do doskonalszego wykształcenia się zawodowego.

Rok 1912-13 zaznaczył się wogóle bardzo dodatnio w rozwoju szkoły naszej. Oprócz klasy III. otwarto bowiem równocześnie przy szkole naszej jednoroczny kurs szycia i kroju bielizny męskiej, damskiej, dziecinnej, stołowej i pościelnej, połączony z kursem pończoszkarstwa maszynowego i wyrobów trykotowych, oraz kurs handlowy.

Na kurs handlowy zapisało się 46 kupców, kierowników spółek i stowarzyszeń spożywczych oraz subjektów z całego Śląska. Tak liczna frekwencya wskazała, iż kursa handlowe powinny stać się stałą instytucją dla kształcenia naszej młodzieży handlowej. Wydział szkolny przystąpił zatem bezwłocznie do zorganizowania kursu handlowego jako osobnej instytucyi. Ułożono dokładne plany szczegółowe dla kursu i ukonstytuowano specjalny Wydział szkolny dla prowadzenia kursu handlowego. Kierownictwo kursu powierzono nauczycielowi p. Stanisławowi Paluchowi. Przewodnictwem Wydziału szkolnego objął profesor p. Julian Waga. Na kursie udziela się nauki rachunków kupieckich i kalkulacyi cen towarów, buchalteryi (prowadzenia ksiąg kupieckich), stylistyki i ustawoznawstwa, nauki towaroznawstwa, nauki o wekslach i nauki pisania na maszynie.

Również i kurs bieliźniarstwa i trykotarstwa rozwija się bardzo pomyślnie, jednak ponieważ jest to kurs całoroczny, trudno nam zatem już teraz przedstawić wyniki pracy, na tym kursie.

„Ognisko terminatorów“ stanęło w roku ubiegłym na własnych siłach. Statuty tegóż zostały przez Wys. c. k. Rząd krajowy Śląska zatwierdzone. Ognisko uzyskało własne subwencye publiczne i w ten sposób byt jego został ugruntowany. Wobec tak pomyślnych wyników naszych starań o rozwój „Ogniska“ przystąpiliśmy do utworzenia osobnego Wydziału dla prowadzenia zarządu „Ogniska“. Przewodniczącym Wydziału „Ogniska“ obrano nauczyciela p. Władysława Wójcika, kierownikiem „Ogniska“ zamianowano nauczyciela p. Karola Siwego.

Ubocznie notujemy jako poważny dorobek na polu szkolnictwa przemysłowego, iż przy tutejszem gimnazjum polskiem został urządzony w roku ubiegłym 8-inio tygodniowy kurs zawodowy dla majstrów i czeladników krawieckich.

Inspektorem rządowym dla uzupełniających szkół przemysłowych polskich na Śląsku i na Morawach został zamianowany profesor c. k. Szkoły przemysłowej w Krakowie Pan inż. Edward Kostecki. Pan inspektor wizytował szkołę naszą w dniu 13. kwietnia, a na podstawie wizytacyi skonstatował pomyślny rozwój szkoły. Macierz szkolna za-

szą w dniu 13. kwietnia, a na podstawie wizytacji skostatował pomyślny rozwój szkoły. Macierz szkolna zamianowała ze swej strony wizytatorem szkoły dyrektora tut. pol. gimnazjum P. Kazimierza Piątkowskiego, który przeprowadził również wizytację szkoły.

Grono nauczycielskie odbyło w ciągu roku szkolnego 1912-13 8 konferencyi nauczycielskich. Dnia 29. września 1912 zawiązanem zostało w Orłowej „Towarzystwo Nauczycieli Uzupełniających szkół przemysłowych na Śląsku i na Morawach“. Zadaniem tego Towarzystwa jest staranie się o prawidłowy rozwój naszego szkolnictwa przemysłowego. Towarzystwo odbyło w Orłowej dnia 8 grudnia 1912. konferencyę nauczycielstwa wszystkich szkół polskiej uzup. przem., połączoną z lekcją praktyczną języka niemieckiego w klasie II., którą przeprowadził nauczyciel kol. Kotas. Konferencya ustaliła przytem zasady nauczania języka niemieckiego na naszych szkołach. Obecnie pracuje Towarzystwo nad wydaniem podręczników do nauki języka niemieckiego w uzup. szkołach przemysłowych.

Do Wydziału szkolnego na miejsce ustąpięnego P. Jarosza, dyrektora gimn. real., Macierz szkolna mianowała przewodniczącym profesora p. Józefa Haydukiewicza, który atoli po kilkumiesięcznej pracy we Wydziale z powodu braku czasu, zajętego pracą dla Macierzy, przewodnictwo złożył. Macierz zamianowała na jego miejsce p. Józefa Piaseckiego.

Wydział szkolny uzupełniał w roku ubiegłym środki naukowe i przybory szkolne dokupnem nowych wzorów i modeli. Zakupiono szereg modeli dla rysunków odręcznych i kilka cennych modeli dla rysunków maszynowych oraz modele połączeń drzewnych. Wydatna działalność Wydziału szkolnego została popartą hojnemi subwencyami Macierzy szkolnej, która mimo swego nadzwyczaj krytycznego położenia finansowego pośpieszyła i w tym roku z wydatną pomocą pieniężną 1.421 K 58 h. Młodzież szkolna okazała się wdzięczną Macierzy za doznane dobrodziejstwa i zbierała jak i w roku poprzednim dobrowolne składki na Macierz.

Wydział gminny w Orłowej zwyższył swą subwencye udzielaną szkole, na 320 K. Oprócz tego zapłacił Wydział

gminny 42 K za obsługę szkoły, dawał lokale na szkołę, opał a także i oświetlenie elektryczne. Oświetlenie elektryczne zostało z końcem roku uzupełnione tak, że obecnie oświetlenie naftowe odpada zupełnie. Podnosząc tu z uznaniem stanowisko Wydziału gminnego, polecamy szkołę naszą dalszym łaskawym względom tegóż w nadziei, że szkoła nasza zostanie przejęta na etat gminny.

Zaznaczyć musimy przychyłne stanowisko c. k. Rządu krajowego, który za rok ubiegły wypłacił pełną $\frac{1}{3}$ część preliminowanego zapotrzebowania szkoły. Również stanowisko Stowarzyszeń przemysłowych dla przemysłów mieszaných i dla przemysłów gospodnio-szynkarskich było dla szkoły przychyłne. Natomiast Izba handlowo-przemysłowa w Opawie stale odmawia dla szkół polskich subwencji.

Stosunek szkoły do kół rękodzielniczych i rodzicielskich był bardzo pomyślnym. Zainteresowanie u kół tych dla szkoły wzrasta. Niektórzy majstrowie zwiedzali w ciągu roku szkołę, by przekonać się o postępach swych uczniów.

Szkoła życzy sobie w interesie nauki, by stosunki pomiędzy nią a majstrami i rodzicami były jak najlepsze i najściślejsze.

IV.

Wydział szkolny.

Nadzór i ekonomiczny zarząd szkoły powierzony jest Wydziałowi szkolnemu, w skład którego wchodzi Panowie:

1. Józef Piasecki, profesor gimnazyalny, delegat Macierzy szkolnej w Cieszynie, przewodniczący Wydziału szkolnego.

2. Edward Nowak, nadinżynier, delegat Wydziału krajowego Śląska, zastępca przewodniczącego.

3. Jan Sikora, nauczyciel ludowy, delegat Towarzystwa Pomocy naukowej w Orłowej, skarbnik.

4. Józef Haydukiewicz, profesor gimnazyalny, delegat Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie i Macierzy szkolnej w Cieszynie, zastępca skarbnika.

5. Władysław Wójcik, kierownik szkoły, sekretarz.

6. Kaźdorazowy burmistrz miasteczka Orłowej, obecnie Pan Frič, inspektor górniczy.

7. Karol Möhwal, mistrz szewski, delegat Stowarzysze-

8. Franciszek Warchał, mistrz szewski, delegat Koła Macierzy szkolnej w Orłowej.

9. Józef Nowak, księgarz, delegat Izby handlowo-przemysłowej w Opawie.

Jako zastępca delegata Stowarzyszenia przemysłowego został zamianowany Pan Paweł Kozusznik, mistrz krawiecki w Orłowej.

V. Skład grona nauczycielskiego w r. 1912/13

L. p.	Imię i nazwisko, oraz charakter służbowy sił nauczycielskich :	Uczył przedmiotu :	Liczba godzin tygod.
1	Władysław Wójcik , nauczyciel ludowy w Orłowej, egzaminow. nauczyciel przedmiotów komercyjnych i rysunków przemysłowych, kierownik Uzup. szkoły przem.	Geometrii i nauki o rzutach oraz rysunków geometrycznych, rzutowych i wolnoręcznych w kl. I b. Stylistyki handl.-przemysłowej w kl. I a.	4 2
2	Tadeusz Golachowski , nauczyciel ludowy w Rychwałdzie, egz. nauczyciel rysunków przem. posiada nadto egzamin wydział, z grupy technicznej.	Rysunków zawodowych w klasie II i III Motorcznawstwa w kl. III. Kroju damsk. w kl. I i II.	4 2 4
3	Stanisław Paluch , nauczyciel ludowy w Orłowej, egzaminowany nauczyciel przedmiotów komercyjnych, kierownik kursu handlowego.	Buchalterii i rachunków przemysłowych w kl. II.	3
4	Karol Siwy , nauczyciel ludowy w Orłowej, egzaminowany nauczyciel przedmiotów komercyjnych, kierownik „Ogniska terminatorów“.	Rachunków przemysłowych w kl. I b Stylistyki handlowo-przemysłowej w kl. I b	2 2
5	Franciszek Kotas , nauczyciel ludowy w Orłowej.	Geometrii i rysunków geometrycznych oraz rysunków wolnoręcznych w kl. I a Stylistyki handl.-przem. i ustawoznawstwa w kl. II. Języka niem. w kl. II.	4 1 2
6	Paweł Pszczółka , nauczyciel ludowy w Orłowej.	Rach. przem w kl. I a Języka niem. w kl. I a Języka niem. w kl. I b	2 2 2
7	Jan Folwarczny , nauczyciel ludowy w Orłowej.	Języka niemieckiego w kl. III	2

VI. Rozdział przedmiotów i godzin szkolnych.

L.b.	Przedmiot naukowy :	Liczba godz. tygodn.				Razem.
		Kl. I. a	Kl. I. b.	Kl. II.	Kl. III.	
1.	Stylistyka handlowo-przem. i wiadomości ustawowe.	2	2	1	—	5
2.	Rachunki przem. i kupieckie	2	2	2	—	6
3.	Buchalterya (prow. ksiąg przem i handlowych)	—	—	1	—	1
4.	Geometrya i nauka o rzut	1	1	—	—	2
5.	Rysunki geometryczne	1	—	—	—	1
6.	Rys. geometryczne i rzut.	—	1	—	—	1
7.	Rysunki odręczne	2	2	—	—	4
8.	Rys. zawod. (kl. II. i III. wsp.)	—	—	4	4	8(4)
9.	Nauka kroju damskiego	—	—	4	—	4
10.	Motoroznastwo i technolog.	—	—	—	2	2
11.	Język niemiecki	2	2	2	2	8
Razem		10	10	14	8(4)	42(38)

Na rok 1913 [14] projektowane jest dalsze rozwinięcie klasy III., o ile liczba zapisanych do tej klasy zwiększy się.

VII. Statystyka uczniów i uczenic.

	Klasa I. a.	Klasa I. b.	Klasa II.	Klasa III.	Razem
A) Stan liczebny.					
Uczniów z końcem roku . .	6	33	24	8	71
Uczenic „ „ . . .	19	—	5	—	24
Razem	25	33	29	8	95
B) Klasyfikacya.					
Postęp celujący otrzymało . .	13	3	8	8	32
„ chwalebny „ . . .	11	6	10	—	27
„ zadawalający „ . . .	1	5	9	—	15
„ dostateczny „ . . .	—	7	2	—	9
„ niedostateczny „ . . .	—	10	—	—	10
Nie klasyfikowano	—	2	—	—	2
Razem	25	33	29	8	95

	Klasa I. a.	Klasa I. b.	Klasa II.	Klasa III.	Razem
C.) Wyznanie.					
Katolickie	16	9	15	5	45
Ewangelickie	9	23	12	3	47
Mojżeszowe	—	1	2	—	3
Razem	25	33	29	8	95
D.) Zawody.					
Ciesle	—	—	1	—	1
Introligatorzy	—	2	—	—	2
Kaflarze	—	1	2	—	3
Kominiarze	—	—	2	—	2
Kowale	—	5	3	—	8
Krawcy	—	4	1	—	5
Krawczynie	18	—	5	—	23
Lakiernicy i pokostnicy, malarze napisów	—	1	1	—	2
Malarze pokojowi	—	1	—	1	2
Murarze	—	2	—	—	2
Palacze maszynowi	—	1	—	—	1
Praktykanci (praktykantki) handl. Rzeźnicy	1	—	—	—	1
Ślusarze	—	2	—	—	2
Stolarze	—	4	5	4	13
Szewcy	—	2	—	—	2
Tapicerzy	—	8	2	—	10
Górnicy	—	—	1	—	1
Koksiarze	6	—	5	3	14
Razem	—	—	1	—	1
Razem	25	33	29	28	95
E) Procentowe zestawienie frekwencji.					
Październik	96.5	82.9	91.0	100.0	92.5
Listopad	95.0	84.4	85.7	100.0	91.3
Grudzień	93.3	81.7	87.5	100.0	90.6
Styczeń	92.3	77.7	82.8	97.5	87.6
Luty	92.7	77.8	78.3	98.0	86.7
Marzec	43.8	79.64	82.7	98.--	88.2
Kwiecień	88.4	72.--	82.--	92.--	83.6
Razem	93.--	79.45	84.3	97.8	88.6

	Klasa I. a.	Klasa I. b.	Klasa II.	Klasa III.	Razem
F). Rodowody uczniów. a)					
Uczniów (uczenic) w Orłowej	7	6	11	—	24
„ „ na Śląsku . .	18	10	14	7	49
„ „ w Galicyi . .	—	17	4	1	22
„ „ w innych kraj.	—	—	—	—	—
Razem . . .	25	33	29	8	95
b).					
Uczniów (uczenic), których rodzi- ce mieszkają w Orłowej . .	12	6	8	2	28
Uczniów (uczenic) których rodzi- ce mieszkają na Śląsku . .	13	10	17	6	46
Uczniów (uczenic) których rodzi- ce mieszkają w Galicyi . . .	—	17	4	—	21
Uczniów (uczenic) których rodzi- ce mieszkają w innych krajach	—	—	—	—	—
Razem . .	25	33	29	8	95

VIII.

Klasyfikacya uczniów i uczenie.

Klasa I. a

Z końcem roku zapisowych: 25.

Postęp celujący otrzymali:

1. Rudolf Gańczarczyk. 2. Rudolf Molinek. 3. Adela Folwarczna. 4. Matylda Gawlasówna. 5. Karolina Guńkówna. 6. Ludmiła Konieczna. 7. Barbara Kubiećówna. 8. Elżbieta Pytlikówna. 9. Stefania Santarinsówna. 10. Joanna Tłokówna. 11. Marya Warchałówna. 12. Marya Kozubkówna. 13. Aniela Lisówna.

Postęp chwalący:

1. Józef Kotas. 2. Franciszek Nowak. 3. Jan Nowak. 4. Gizela Cachłówna. 5. Stefania Faruzelówna. 6. Amalia Grzmówna. 7. Helena Holeksówna. 8. Anna Konieczna. 9. Elżbieta Kotulówna. 10. Wilhelmina Pasztuszkówna. 11. Józefa Szeligowa.

Postęp zadowolający
Karol Krzyżanek.

Postęp dostateczny: —

Postęp niedostateczny: —

Nieklasyfikowanych: —

Klasa I. b.

Z końcem roku zapisanych: 33.

Postęp celujący otrzymali:

1. Kocur Adolf. 2. Pillich Józef. 3. Schlesinger Henryk.

Postęp chwalebny:

1. Bardoń Engelbert. 2. Kosowski Paweł. 3. Krzyszek Józef. 4. Kuflowski Piotr. 5. Namysłowski Ludwik. 6. Tłolka Emil.

Postęp zadowolający:

1. Kolek Fryderyk. 2. Kożusznik Adolf. 3. Łukowski Tadeusz. 4. Niebrój Emanuel. 5. Tomiczek Piotr.

Postęp dostateczny:

1. Helis Edward. 2. Przysiał Franciszek. 3. Przysiał Jan. 4. Pyrczała Karol. 5. Szarowski Gustaw. 6. Meres Franciszek. 7. Sołtysik Franciszek.

Postęp niedostateczny: 10.

Nieklasyfikowanych:

1. Janik Władysław. 2. Cimała Emil.

Klasa II.

Z końcem roku zapisanych: 29.

Postęp celujący otrzymali:

1. Duda Edward. 2. Kaliwoda Karol. 3. Niemczyk Jan. 4. Polak Józef. 5. Stopa Jan. 6. Kocurówna Emilia. 7. Rozbrojówna Magdalena. 8. Kożusznikówna Fryderyka. (dwie ostatnie uczęszczały tylko na naukę kroju.)

Postęp chwalebny:

1. Dudek Franciszek. 2. Goszyk Karol. 3. Kozubek Alojzy. 4. Lasota Jan. 5. Nawalany Eugeniusz. (uczęszczał tylko na niemieckie, stylistykę i rysunki zawodowe.) 6. Smolarz Adolf. 7. Szarowski Emanuel. 8. Wróblík Józef. 9. Jan-
czarówna Alojzya. Ostruszkówna Emilia.

Postęp zadawalający:

1. Brenner Józef. 2. Gawlas Izidor. Geldzähler Izidor. 4. Hrabiec Henryk. 5. Liczman Rudolf. 6. Nowak Emil. 7. Patla Wiktor. 8. Rokowski Jan. Sławiński Ernest.

Postęp dostateczny:

1. Gnojek Euzebiusz. 2. Kuczaty Jan.

Klasa III.

Z końcem roku zapisanych: 8.

Postęp celujący otrzymali:

1. Bartnicki Maksymilian. 2. Biłko Rudolf. 3. Folwar-
czny Jan. 4. Gładysz August. 5. Grędziok Emil. 6. Kotas
Rudolf. 7. Szymik Jan. 8. Tłołka Rudolf.

IX. Zestawienie kosztów utrzymania szkoły i pokrycia na rok kalendarzowy 1912.

D o c h ó d		K	h	R o z c h ó d		K	h
1. Wpisowe uczniów i uczenic	98	—		1. Honorarya za nauczanie przedmiotów i za kierownictwo szkoły	2518	—	
2. Subwencya c. k. Rządu krajowego Śląska	1101	—		2. Środki naukowe	166	57	
3. Subwencya Wydziału krajowego Śląska	700	—		3. Przybory szkolne	944	31	
4. Subwencya Stow. przem. dla przem. miesz. w Karwinie	115	—		4. Wydatki kancelaryjne	182	96	
5. Subwencya Stow. przem. dla gospod. szynk w Karwinie	50	—		5. Obsługa	68	87	
6. Subwencya Wydziału gminnego w Orłowej ¹	320	—		6. Oświetlenie	76	96	
7. Subwencya Tow. Pomocy Naukowej w Orłowej	200	—		7. Nagrody	87	80	
8. Subwencya Tow. Koła pań T. S. L. w Krakowie	242	—		8. Urządzenie	161	64	
9. Subwencya Macierzy szkolnej w Cieszynie	1421	58		9. Inne	434	80	
10. Subwencye Tow. Szkół Lud. w Krakowie	200	—		10. Saldo na r 1913	—	01	
11. Inne	194	34					
	4641	92			4641	92	

¹Wydział gminny zapłacił ponadto 42 K jako częściową należność za obsługę oraz dostarczał 1. kalil szkolnych, opału i oświetlenia (częściowo) w naturze. Oświetlenie elektryczne zaprowadził Wydział gminny dla całej szkoły w marcu 1913.

L. porządkowa	Imię i nazwisko ucznia (uczenicy)	Stan liczebny		K l a s y f i k a c y j a						Wyznanie			Zawód	Urodzony w				Rodzice zam.			
		Uczeń	Uczennica	Celujący	Chwalebny	Zadawal.	Dostat.	Niedost.	Nie klasyf.	Ewang.	Katol.	Izrael.		Orłowej	na Śląsku w Galicyi	w inn. kraj.	w Orłowej	na Śląsku w Galicyi	w inn. kraj.		
Klasa I. a.																					
1.	Rudolf Gańczarczyk (chodzinarys.)	1		1									górnik		1			1			
2.	Józef Kotas	1			1					1			"	1			1				
3.	Karol Krzyżanek	1				1				1			"	1			1				
4.	Rudolf Molinek	1		1						1			"	1			1				
5.	Franciszek Nowak	1			1					1			"		1			1			
6.	Jan Nowak (ch. n. rys.)	1			1					1			"		1			1			
7.	Stefania Faruzelówna		1		1					1			"		1			1			
8.	Adela Folwarczna		1	1						1			krawczyń		1		1				
9.	Matylda Gawlasówna		1	1						1			"		1			1			
10.	Amalia Grimmówna		1		1						1		"		1			1			
11.	Karolina Guńkówna		1	1						1			krawcz.	1			1				
12.	Helena Holeksówna		1		1						1		"		1		1				
13.	Anna Konieczna		1		1					1			"		1			1			
14.	Ludmiła Konieczna		1	1						1			"	1			1				
15.	Elżbieta Kotulówna		1		1					1			"		1			1			
16.	Barbara Kubicówna		1	1						1			krawcz.		1			1			
17.	Aniela Lisówna		1	1							1		"		1			1			
18.	Wilhelmina Pastuszkówna		1		1					1			"	1			1				
19.	Elżbieta Pytlikówna		1	1						1			"	1			1				
20.	Stefania Santariusówna		1	1						1			krawcz.		1			1			
21.	Józefa Szeligowa		1		1						1		szwaczka		1		1				
22.	Joanna Tłotkówna		1	1							1		"		1		1				
23.	Marya Warchałówna		1	1							1		"		1		1				
24.	Marya Kozubkówna (ch. n. krój)		1	1							1		krawcz.		1			1			
25.	Gizela Cochłówna		1		1						1		prak. handl.		1			1			
Razem		6	19	13	11	1	—	—	—	16	9	—		7	18		12	13	—		

L. porządk.	Imię i nazwisko ucznia (uczenicy)	St.licz.		K l a s y f i k a c y a						Wyznanie			Zawód	Urodzony				Rodzice zam.				
		chłopcy	dziewcz.	Celuj.	Chwał.	Zadów.	Dostat.	Niedost.	Nie klaf.	Ewang.	Katol.	Izrael.		w Orłow.	na Śląsku	w Gal.	w in.kraj.	w Orł.	na Śl.	w Gal.	w in. kr.	
	Klasa I. b.																					
1.	Bartnicki Edward	1						1				1		malarz		1			1			
2.	Helis Edward	1					1					1		kowal		1		1				
3.	Hołota Ludwik	1										1		szewc			1			1		
4.	Kobyliczyk Józef	1						1				1		szewc			1			1		
5.	Kocur Adolf	1		1						1				maszyn.	1			1				
6.	Kolek Fryderyk	1				1				1				ślusarz	1			1				
7.	Korzeniowski Wincenty	1						1				1		krawiec		1			1			
8.	Kosowski Paweł	1			1							1		murarz		1		1				
9.	Kożusznik Adolf	1				1				1				szewc		1		1				
10.	Krzysztek Józef	1			1					1				introlig.	1			1				
11.	Kuflowski Piotr	1			1							1		rzeźnik		1			1			
12.	Niebrój Emanuel	1				1						1		kowal		1		1				
13.	Przystat Franz	1					1					1		szewc			1		1			
14.	Przystał Jan	1					1					1		szewc			1		1			
15.	Pyrchała Karol	1					1			1				kaflarz	1			1				
16.	Santarius Teodor	1						1		1				ślusarz	1			1				
17.	Schlesinger Henryk	1		1								1		pokostnik		1			1			
18.	Szarowski Gustaw	1					1			1				szewc	1			1				
19.	Tomiczek Piotr	1									1			ślusarz		1			1			
20.	Kajfosz Piotr	1						1			1			szewc			1		1			
21.	Meres Franciszek	1				1	1				1			krawiec		1			1			
22.	Namysłowski Ludwik	1			1						1			kowal		1		1	1			
23.	Pierzchała Antoni	1						1			1			szewc		1			1			
24.	Sołtysik Franc.	1					1				1			stolarz		1			1			
25.	Widlarz Michał	1						1			1			krawiec		1			1			
26.	Worytko Czesław	1						1			1			kowal		1			1			
27.	Dudzik Józef	1						1			1			kowal		1			1			
28.	Pillich Józef	1		1							1			murarz		1		1				
29.	Łukowski Tadeusz	1				1					1			introlig.		1			1			
30.	Tłotka Emil	1			1					1				krawiec		1		1				
31.	Bardoń Engelbert	1			1					1		1		ślusarz		1		1				
32.	Cimała Emil	1							1	1				rzeźnik		1		1				
33.	Janik Władysław	1							1		1			stolarz		1			1			
	Razem	33	-	3	6	5	7	10	2	9	23	1			6	10	17	-	6	10	17	-

L. porządk.	Imię i nazwisko ucznia (uczenicy)	St.licz.		K l a s y f i k a c y a						Wyznanie			Zawód	Urodzony				Rodzice zam.			
		chłopcy	dziewcz.	Celuj.	Chwal.	Zadów.	Dostat.	Niedost.	Nie klas.	Ewang.	Katol.	Izrael.		w Orłow.	na Śląsku	w Gal.	w in. kr.	w Orł.	na Śl.	w Gal.	w in. kr.
Klasa II.																					
1.	Brenner Józef	1				1						1	lukiernik			1				1	
2.	Duda Edward	1	1								1		ślusarz		1					1	
3.	Dudek Franciszek	1			1					1			górnik	1				1			
4.	Gawlas Izydor	1				1				1			górnik	1				1			
5.	Geldzähler Izydor	1				1						1	tapicer			1				1	
6.	Gnojek Euzebiusz	1					1				1		kowal		1			1			
7.	Goszyk Karol	1			1					1			kaflarz	1				1			
8.	Hrabiec Henryk	1				1				1			ślusarz		1				1		
9.	Kaliwoda Karol	1	1								1		górnik		1				1		
10.	Kozubek Alolzy	1			1						1		kowal		1				1		
11.	Kuczaty Jan	1					1				1		ślusarz		1				1		
12.	Lasota Jan	1			1					1			krawiec		1						
13.	Liżman Rudolf	1				1					1		kowal		1				1		
14.	Nawalany Eugeniusz	1			1						1		ślusarz		1				1		
15.	Niemczyk Jan	1	1							1			szewc		1				1		
16.	Nowak Emil	1				1				1			górnik	1				1			
17.	Patla Wiktor	1				1					1		koksiarz	1					1		
18.	Polak Józef	1		1						1			cieśla		1				1		
19.	Rokowski Jan	1				1					1		szewc			1				1	
20.	Stawiński Ernest	1				1					1		górnik	1					1		
21.	Smolarz Adolf	1			1						1		kominiarz		1				1		
22.	Stopa Jan	1	1								1		ślusarz			1			1		
23.	Szarowski Emanuel	1			1					1			kaflarz	1					1		
24.	Wróblek Józef	1			1					1			komin.	1					1		
25.	Janczarówna Alojzya		1		1					1			krawcz.		1					1	
26.	Kocurówna Emilia		1	1						1			krawcz.	1					1		
27.	Ostruszkówna Emilia		1		1					1			krawcz.		1						
28.	Rozbrojówna Magdalena		1	1						1			krawcz.	1					1		
29.	Kożusznikówna Fryderyka		1	1						1			krawcz.	1					1		
Razem		24	5	8	10	9	2	—	—	15	12	2		11	14	4	—	8	17	4	—

L. porządk.	Imię i nazwisko ucznia (uczenicy)	St. licz.		Klasyfikacja						Wyznanie			Zawód	Urodzony				Rodzice zam.			
		chłopcy	dziewcz.	Celuj.	Chwal.	Zadow.	Dostat.	Niedost.	Nie klas.	Ewang.	Katol.	Israel.		w Orł.	na Śl.	w Gal.	w in. kr.	w Orł.	na Śl.	w Gal.	w in. kr.
	Klasa III.																				
1.	Maksymilian Bartnicki	1		1							1		mal. rz			1			1		
2.	Jan Folwarczny	1		1						1			górnik						1		
3.	Rudolf Biłko	1		1							1		ślusarz						1		
4.	August Gładysz	1		1							1		ślusarz						1		
5.	Emil Grędziok	1		1						1			górnik					1			
6.	Rudolf Kotas	1		1						1			ślusarz					1			
7.	Jan Szymik	1		1						1			górnik						1		
8.	Józef Tłotka	1		1						1			ślus. rz			1			1		
	Razem	8	—	8	—	—	—	—	—	5	3	—		—	7	1	—	2	6	—	—

X.

Obwieszczenie!

Zapisy do polskiej uzupełniającej szkoły przemysłowej w Orłowej a mianowicie do klasy przygotowawczej, pierwszej, drugiej i trzeciej na rok szkolny 1913/14 odbędą się w niedzielę, w poniedziałek i we wtorek, dnia 28., 29. i 30 września 1913. w czasie od godziny 6. do godz. 8. wieczorem (w niedzielę w czasie od godziny 3. po południu do godz. 8. wieczorem) w gmachu polskiej szkoły ludowej w Orłowej (wchód od strony świątyni izraelskiej).

Wpisowe wynosi 1 K.

W miarę miejsc wolnych mogą być przyjęci także uczniowie i uczennice nadzwyczajni i mogą się zapisać na wszystkie przedmioty naukowe, lub na niektóre z nich n. p. na buchalterię, rysunki zawodowe, stylistykę handlowo-przemysłową, motoroznawstwo, rysunki maszynowe i t. p.

Polscy uczniowie i uczennice powinni (e) zapisać się i uczęszczać do polskiej szkoły!

Kierownictwo polskiej Uzupeł. szkoły przemysłowej w Orłowej (Śląsk cieszyński):

WŁADYSŁAW WÓJCIK,
kierownik szkoły.

W Orłowej, dnia 30. kwietnia 1913.

Jaroslav Brdička

handel towarów korzennych i delikatesów w Orłowej, w domu
p. Mertowej (naprzeciw szpitala)

poleca

we wielkim wyborze wina białe i czerwone austriackie, węgierskie i zagraniczne, koniaki najlepsze, wyroby cukrowe zawsze świeże, szynkę praską i smaczne wędliny, prawdziwe polskie rumy i likiery znanej firmy **Baczewskiego** oraz różne bakalia i łakocie.

Ceny umiarkowane.

Codzienną świeżo paloną kawę!

Magazyn nowości dla Pań i Panów Adolfa Wechslera w Orłowej,

||| poleca największy skład materiałów bławatnych i sukiennych. W wielkim wyborze konfekcja damska i dziecienna, kapelusze męskie, damskie i dziecięce, koszule, krawatki, parasole i parosolki, rękawiczki skórkowe, niciane i jedwabne. |||

Nowo otworzony skład obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego z pierwszorzędných fabryk po cenach konkurencyjnych.

Franciszek Warchał

majster szewski,

„przy cegielni“ w Orłowej.

Wykonuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres szewstwa, według zamówienia jak najstaranniej.

Reparatury wykonuje się, według możliwości jak najlepiej i jaknajprędzej. Ceny umiarkowane.

Znakomite kielbasy,

salcesony, wędzonkę, kielbaski i wszelkie wyroby masarskie znane z dobroci i jakości poleca P. T. Publiczności firma

A. SNATZKE

w Orłowej.

Wielki wyrąb mięsa różnego gatunku na Orłowę i okolice!

Spółkowa kasa

oszczędności i pożyczek w Orłowej, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką w domu p. Firli na „Obrokach“ przyjmuje wkładki oszczędności, poczynawszy od 1 K i płaci od nich 4 i pół %; **wydaje** skarbonki blaszane dla oszczędzania drobnych kwot w domu; wydaje książeczki wkładowe jako nagrody dzieciom za naukę lub na podarunki przy chrzcie, imieninach i t. p. okolicznościach.

Podatek rentowy od wkładek opłaca Kasa z własnych funduszów.

Udziela członkom pożyczek na skrypta dłużne, papiery wartościowe i hipotekę na lat 4.

P. T. kupcom i rzemieślnikom udziela Kasa kredytu na rachunek bieżący według umowy.

Ogólny obrót kasowy K 300.000.

Prowadzenie Kasy podlega ścisłej kontroli Rady nadzorczej i doraźnej rewizji Związku Spółek rolniczych w Cieszyń. Za majątek Kasy odpowiada Zarząd, Rada nadzor. i wszyscy członkowie całym swoim majątkiem solidarnie.

Ci, którzy dają wkładki nie muszą być członkami kasy.

Obywatele Polacy! Nieście swój grosz zaoszczędzony do swoich, bo tylko w tym razie będziemy w stanie dopomódz także swoim!

Firmy polecenia godne!

---

1. Pietrzyk Piotr, malarz pokojowy w Orłowej.

---

2. Kozusznik Paweł, krawiec, Orłowa.

Santarius Karol, krawiec, Orłowa-Obroki.

---

4. Jan Bolek, szewc, Orłowa.

---

5. Konsum w Domu robotniczym.

---

6. Józef Nowak, handel papieru, Orłowa.

---

7. Karol Guńka, krawiec, Orłowa.

K T O

potrzebuje przeprowadzić kontrakt kupna i sprzedaży, lub kontrakt najmu, wyciągu hipot., zaciągnięcia pożyczki w którejkolwiek kasie, przeprowadzenia wymazania lub intabulacji, napisania skargi cywilnej lub karnej, wyrobienie pełnoletności, napisania prośby do różnych urzędów, o zwolnienie od służby wojskowej, o pozwolenie na budowę, o przyjęcie do gminy lub kto potrzebuje jakiejś innej informacji —

niech przystąpi za członka do

ZWIĄZKU LUDOWEGO

we Frysztacie

a tam mu wszystko wykona się bezpłatnie.

Apelujemy do wszystkich członków, którzy już korzystali z pomocy „Związku ludowego“, aby swoich znajomych zjednywali do przystępowania do „Związku Ludowego“, przez co uchronią ich przed wyzyskiem różnych pokątnych pisarzy.

Związek urzędu we Frysztacie, dom p. R. Małysza, I. p. każdy dzień od godz. 9 - 12 rano i od 2 - 5 po poł.

Bank Rolniczy we Frysztacie

podniósł od wkładek na oszczędność proc. na

$4\frac{3}{4}\%$

Bezpieczeństwo zupełne, gdyż zwyż 1000 ludzi gwarantuje za wkładki a Bankiem tym kierują obecnie tacy ludzie jak poseł Halfar z Poręby, not. Kasprzak, Dr. Kunicki, Fr. Szymeczek z Pudłowa. W. Popiołek z Zawady, Rudolf Kolaczek z Zebrzydowic, Al. Sikora z Raja, St. Przygodzki z Sowińca, K. Czudek z Karwiny, J. Kantor z Sucheja, Fr. Parchański, J. Dobrowolski i wielu innych.

STATYSTYKA

uzupełniających szkół przemysłowych polskich na Śląsku i na Morawach za rok 1912/13.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Typ szkoły	Rok założenia	Ilość klas	Ilość sil nauczycielskich	Ilość godzin naukowych	Stan liczebny zapisanych z końcem r. 1912/13		Przeciętna frekwencja	Klasyfikacja z końcem r. 1912/13.			Wyznanie			Wedle miejscowości urodzenia było			Wedle zawodów było		Niedobory do pokrycia z końcem roku 1912 oprócz niedoboru kasowego		Rachunek kasowy za rok 1912.								Ogniska terminatorów		UWAGA																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
							Ogółem	Wtem dziewcząt		Klasyfikowano	Nie klasyfikowano	Postęp niedost.	Katolickie	Ewangelickie	Mojżeszowe	Urodz. na Śląsku	W Galicyi	W innych krajach	Zawód	Liczba			Dochody		Rozchody		Nadwyżka kasowa		Niedobór kasowy		Liczba	Przeciętna liczba uczesników																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																					K	h	K	h	K	h	K	h	K	h				Liczba	Przeciętna liczba uczesników																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				

25 222
Książnica Cieszyńska

CZ II 00333/1912/13